

Landstingsstyrelsens förvaltning
Landstingsdirektörens stab

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2015-08-03

LS 2015-0121

Handläggare:
Lena Halvardson Rensfelt

Landstingsstyrelsens
personalutskott

Ankom Stockholms läns landsting
2015-08-05
Dnr. LS2015-0121

Rotel IV

Motion av Jonas Lindberg m.fl. (V) om införandet av akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor

Ärendebeskrivning

Jonas Lindberg m.fl. (V) har till landstingsfullmäktige den 20 januari 2015 lämnat en motion 2015:2 om införande av akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor.

Beslutsunderlag

Landstingsdirektörens tjänsteutlåtande den 3 augusti 2015
Motion 2015:2

Förslag till beslut

Personalutskottet föreslår landstingsstyrelsen föreslå landstingsfullmäktige besluta

att anse motionen besvarad.

Förvaltningens förslag och motivering

Sammanfattning

Jonas Lindberg m.fl. (V) har lämnat en motion om införande av akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor.

Stockholms läns landsting finansierar redan idag utbildning för specialistsjuksköterskor genom såväl studielön som uppdragsutbildningar. För att hantera frågan på längre sikt bör en översyn över specialistsjuksköterskeutbildningen genomföras i syfte att initiera en förändring av utbildningssystemet så det blir mer flexibelt och bättre på att möta vårdens behov av kompetens.

Bakgrund

Jonas Lindberg m.fl. (V) har lämnat en motion om införande av akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor. I motionen diskuteras olika sätt att stimulera sjuksköterskor till att genomgå specialistutbildning. Motionären föreslår att en modell med en utbildningsanställning ska användas för sjuksköterskor som väljer att specialistutbilda sig. Modellen bygger på en heltidsanställning med kollektivavtalade villkor. Tjänsten ska innehålla både studier och kliniskt arbete. Det ska inte föreligga några krav på att den anställde fortsätter att arbeta i verksamheten efter genomgången specialistutbildning. I motionen förs också fram att en utredning ska initieras runt möjligheten att erbjuda sjuksköterskor som specialistutbildat sig fem tusen kronor extra i lön. Motionärerna önskar också att arbetsgivaren ska utreda inom vilka områden som behovet av specialistutbildade sjuksköterskor är som störst.

Motionärerna föreslår att landstingsfullmäktige beslutar att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda och utveckla akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor utifrån Vårdförbundets modell.

Överväganden

Landstinget finansierar i dag specialistsjuksköterskeutbildning inom flera prioriterade speciallistområden. Det sker dels genom köp av uppdragsutbildningar men också genom studielön till sjuksköterskor som vidareutbildar sig inom de speciallistområden som landstinget identifierat som prioriterade.

För att fastställa vilka speciallistområden som är särskilt prioriterade används landstingets prognosmodell. Genom den tas en prognos fram varje år över antal utbildade i yrkesverksam ålder inom olika yrken och specialiteter. Syftet är att proaktivt identifiera, analysera och hantera obalanser i antal årsarbetare i förhållande till behov.

I de fall högskolans reguljära utbildningsplatser inte bedöms täcka behovet av specialistutbildade sjuksköterskor kan landstingets ramavtal om uppdragsutbildning användas. För närvarande finns ett ramavtal avseende utbildning inom områdena barn, operation och intensivvård. För en ökad flexibilitet kommer ett generellt ramavtal som omfattar alla specialistsjuksköterskeutbildningar att upphandlas under år 2015. Vid eventuellt behov av utbildningsplatser kan en förnyad konkurrensutsättning genomföras genom samordande avrop i landstinget.

Landstingets inriktning är att successivt övergå från att köpa uppdragsutbildning till att uppmuntra anställda att söka de reguljära

utbildningar som ges av högskolorna. På så sätt kan medel styras från köp av uppdragsutbildningar till studielön för fler sjuksköterskor som väljer att vidareutbilda sig inom prioriterade områden.

Förvaltningen delar motionärernas syn att det är flera samverkande faktorer som gör att särskilda insatser behöver vidtas för att säkra kompetens inom vissa specialistsjuksköterskeområden. Förvaltningen ser det dock inte som en långsiktig lösning att en specifik yrkeskategori ska ges möjlighet att genomgå en högskoleutbildning med full lön. Modellen med studielön och i nödvändiga fall köp av uppdragsutbildningar fungerar bra. För att hantera frågan på längre sikt bör dock en översyn över specialistsjuksköterskeutbildningen genomföras. Fokus bör vara på att initiera en förändring av utbildningssystemet så det blir mer flexibelt och bättre på att möta vårdens behov av kompetens. Detta är också syftet med det uppdrag att beskriva hälso- och sjukvårdens förutsättningar och behov av specialistutbildade sjuksköterskor som getts till landstingsstyrelsen i Budget för Stockholms läns landsting 2016. Utredningen kommer att beröra frågor som att utbildningssystemet behöver vara mer flexibelt, öppet och anpassas efter vårdens behov. Problemet med att lärosätena inte tillhandahåller utbildningsplatser i tillräcklig omfattning för att möta behoven behöver också lösas. De kunskaper och färdigheter som en specialistutbildning ger en sjuksköterska behöver anpassas utifrån vårdens kunskapsbehov.

Stockholms läns landstings modeller för studielön ligger väl i linje med övriga landstings och regioners hantering av frågan. För att skapa samordning och tydlighet har förvaltningen dock fått i uppdrag att ta fram ett enhetligt system för studielön för vidareutbildning till specialistssjuksköterska inom prioriterade områden.

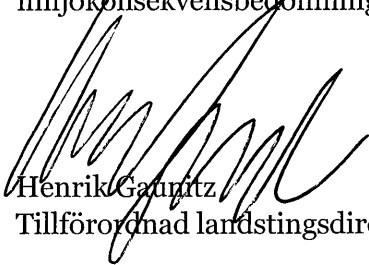
Förvaltningen anser att det ska finnas en tydlig koppling mellan kompetens och lön. Den särskilda lönesatsningen på prioriterade specialist-sjuksköterskor som genomförts under åren 2014 och 2015 syftade till att skapa en tydlig lönespridning men också en generell höjning av lönenivåerna. Arbete med att ta fram en lönebildningspolicy för Stockholms läns landsting pågår och den kommer belysa frågan om lön kopplat till utbildning ytterligare.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Beslutet har inga ekonomiska konsekvenser.

Miljökonsekvenser av beslutet

I enlighet med landstingets Miljöpolitiska program 2012-2016 har hänsyn till miljön beaktats och slutsatsen är att det inte är relevant med en miljökonsekvensbedömning i detta ärende.

Henrik Gaunitz
Tillförordnad landstingsdirektör

Gunnel Forsberg
Tillförordnad förvaltningschef

Stockholms läns landsting
2015-01-20

Ankom Stockholms läns landsting
2015 -01- 20
Dnr. LS 2015-0121

2015-2
Rotel IV

Motion av Jonas Lindberg (V) m.fl. om införande av akademisk specialisttjänstgöring ~~med goda villkor~~ för sjuksköterskor i ~~Stockholms läns landsting~~

I Stockholms läns landsting råder stor brist på specialistutbildade sjuksköterskor. Enligt Socialstyrelsen sjunker den andel av sjuksköterskekåren som väljer att specialistutbilda sig. Samtidigt blir sjukvården allt mer högspecialiserad och vi står därför inför stora utmaningar att klara Framtidens hälso- och sjukvård samt Nya Karolinska Sjukhuset. Bara idag saknas på Karolinska universitetssjukhuset exempelvis närmare 70 intensivvårdssjuksköterskor för att kunna hålla befintliga intensivvårdsplatser öppna. Och även om dessa mot förmodan skulle öppna inom nära framtid har Stockholm ändå näst lägst volym intensivvårdsplatser i hela Europa.

Orsakerna till bristen är komplex. Utebliven löneutveckling och undermåliga villkor för att specialistutbilda sig är helt centrala i detta. En del sjuksköterskor bekostar idag på egen hand sin specialistutbildning genom studielån eller genom att jobba deltid under tiden som de studerar. Det tar nästan 20 år för en sjuksköterska som bekostar sin specialistutbildning själv att tjäna in detta bortfall på lönen. Ett grepp som landstinget sedan några år tillbaka har tagit är att betala en studielön under 15 månader på 15 500 kronor/månad till sjuksköterskor som går en specialistutbildning – med motkravet att de ska jobba kvar två år efter på berörd klinik. Denna satsning har varit otillräcklig och bristen på specialistsjuksköterskor består.

Den låga studielönen och kravet att arbeta kvar i minst två år har inneburit att många valt bort specialistutbildningen. Utebliven löneutveckling är en annan anledning. Sjuksköterskor som arbetat länge får ibland till och med gå ner i lön efter avslutad specialisering eller får obefintligt små ökningar som inte motsvarar det ansvar och den kompetens de har. Därför vore det rimligt om landstinget även tar ett generellt grepp om att garantera en god löneutveckling efter genomgången specialistutbildning.

I flera regioner i Sverige (bland annat Kalmar, Örebro, Västerbotten och Västra Götaland) har man istället infört utbildningstjänster (AST-akademisk specialisttjänstgöring) för sjuksköterskor som vill specialistutbilda sig. Dessa tjänster inrättas då som en permanent del i verksamheten och garanterar på så vis en kompetensförsörjning till sjukvården. Lönen följer dessutom kollektivavtal och studenten är inte kontrakterad på två år utan kan istället välja den arbetsplats som lockar bäst. En liknande satsning skulle vara mer än välkommen i Stockholms läns landsting.

En sådan satsning måste börja med att i samråd med verksamheterna utreda omfattningen av hur många tjänster som skulle behövas i Stockholm samt inom vilka specialistområden. Syftet med utredningen ska vara att komma fram till en modell som bygger på följande kriterier:

- att utbildningsanställningen skall vara en tillsvidareanställning i den verksamhet där specialistkunskap efterfrågas.
- att anställningen omfattas av gällande kollektivavtal.

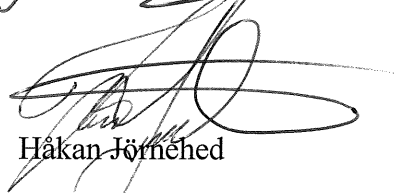
- att tjänsten i grunden är heltid och innehåller både studier och kliniskt arbete integrerat med aktuell verksamhet.
- att det inte ställs några krav på att den som går utbildningen sedan måste fortsätta arbeta i landstinget.
- att utreda möjligheten att sjuksköterskan som är klar med sin specialistutbildning erbjuds minst 5 000 kronor extra på sin befintliga lön efter genomgången utbildning.
- att arbetsgivaren bestämmer inom vilka områden som behovet av specialistutbildade sjuksköterskor är störst.

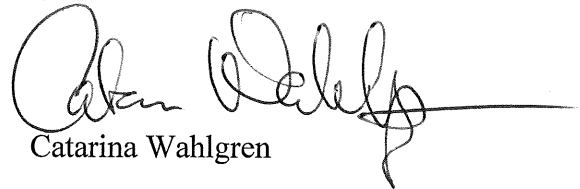
Mot bakgrund av ovanstående föreslås landstingsfullmäktige besluta

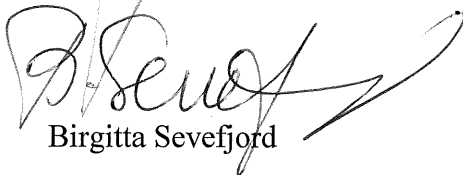
att uppdra åt landstingsstyrelsen att utreda och utveckla akademisk specialisttjänstgöring för sjuksköterskor (AST) utifrån Vårdförbundets modell.

Jonas Lindberg

Gunilla Roxby Cromvall

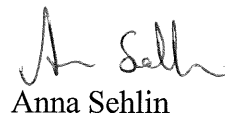

Håkan Jörnehed

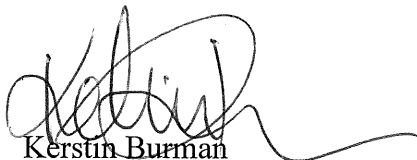

Catarina Wahlgren

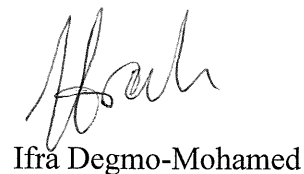

Birgitta Sevefjord

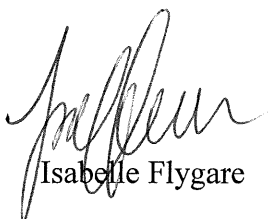

Pia Ortiz-Venegas

Elisabeth Ulin Karlsson

Anna Sehlin

Kerstin Burman

Ifra Degmo-Mohamed

Isabelle Flygare

Feline Flodin